T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
2024-2025 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI
II. DÖNEM I. YAZILI MAZERET SINAVI (ÜLKE GENELİ ORTAK)

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
9. SINIF

ÖĞLE OTURUMU

Aldığı Puan

Adı ve Soyadı : .....
Sınıfı / Şubesi : .....
Öğrenci Numarası : .....

ÖĞRENCİLERİN DİKKATİNE!

1. Bu soru kitapçığında 7 soru bulunmaktadır ve sınav süresi 40 dakikadır.
2. Cevaplarınızı, soruların altında boş bırakılan yerlere yazınız.
3. Sınav 100 tam puan üzerinden değerlendirilecektir. 1 ve 6. sorular 12 puan; 2, 3, 4 ve 5. sorular 14 puan; 7. soru 20 puan değerindedir.

1. Gittikçe donuklaşan bir âlemin dışında
Bir rüyaya dalarız solgun mum ışığında.
Nineler bu ışıkta ördü dantellerini,
Saçlarının bu ışık öptü ak tellerini.

Bu şiirin yapı unsurlarını (ölçü, nazım birimi, redif, kafiye türü ve düzeni) belirleyerek yazınız. (12 puan)

Öğrencilerden, şiirin yapı unsurlarını (ölçü, nazım birimi, redif, kafiye türü ve düzeni) belirleyerek yazmaları beklenmektedir.

Cevap:

Ölçü: 14'lü hece ölçüsü

Nazım birimi: Dörtlük

Kafiye düzeni: "a-a-b-b" / Düz uyak

Redif/Kafiye türü: 1 ve 2. dizelerde "-ında" sesleri rediftir, kafiye yoktur.
3. ve 4. dizelerde "-lerini" sesleri redif, "-tel" sesleri zengin kafiyedir.

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9

2. Bourbon (Börbın) Dukası Roma'yı aldığı sırada, Saint Pierre semtini bekleyen bir nöbetçi subay, ilk hücum borularını duyar duymaz öyle bir korkuya kapılmış ki elinde bayrak, şehrin içine doğru gittiğini sanarak düşmana doğru koşmuş. Romalılar, Annibal'a karşı Sempronius komutasında ilk meydan savaşını kaybettikleri sırada, on bin kişilik bir piyade tümeni korkudan kaçacak delik ararken düşmanın en güçlü kanadının üstüne şaşkınca yürümüş ve görülmedik bir gayretle çemberi yarmışlardır. Kartaca'da da bir gün, bağrışıp çağrışmalar gökleri tutmuş, bir baskın varmış gibi millet korkudan sokaklara dökülmüş, düşmana saldırır gibi birbirlerini yaralamış, öldürmüşler.

Bu metinden hareketle "korkunun insan üzerindeki etkileri" **ile ilgili çıkarımlarınızı yazınız.**
(14 puan)

Öğrencilerden, metinden hareketle "korkunun insan üzerindeki etkileri" ile ilgili çıkarımlarını yazmaları beklenmektedir.

Cevap:

Korku, insanın mantıklı hareket etmesini engeller. / Korku, insanın aklını başından alır.
Korku, insanda paniğe yol açabilir.
İnsan korkudan gücünün yetebileceği şeyleri bile yapmaktan çekinebilir.
Korku bir anda bir topluluğu etkileyebilir.

3. **1. Metin**

Tarih 1911. Ben o zamana kadar Yahya Kemal adını işitmiş bile değildim. Bir gün Beyoğlu'nda birkaç arkadaşıyla birlikte karşı yönden gelen dostum Kıbrıslı Şevket ile karşılaştım ve Şevket bana yanındakiler arasında kim olduğunu bilmediğim tıknazca bir genç adamı yarı şaka yarı ciddi şu sözlerle tanıttı:

— Öp elini büyük üstadımızın!

Baktım, karşımdaki adamın edebiyatla herhangi bir ilgisi olabileceğine ihtimal veremedim. Gülerek elini sıktıktan sonra uzaklaşıp gittim. Lakin sonraki günlerde, bir diğer dostum Şefik Esat'ın evine gittiğim zaman öğrenecektim ki on yıldır Paris'te yaşayan Yahya Kemal adında bir şair son günlerde memlekete dönmüş ve bu evde konuk olarak bulunuyormuş. Paris'ten yeni geldiği söylenen bu kimse, Kıbrıslı Şevket'in bana tanıttığı "büyük edebiyat üstadı" olmalıydı.

2. Metin

Eğridir Gölü, Davraz Dağı'nın eteklerinden bir yarı hayal gibi görünür. Dağlarla çevrilen göllerden pek azı Eğridir'in suyu kadar güzeldir. Göl, bir boğazla ikiye ayrılmıştır. Kasabanın ucundaki biri büyük biri küçük iki ada Eğridir Gölü'ne güzel bir manzara değeri katmıştır. Eğridir kasabası, bunun ucuna yapılmış olan eski kalenin içindedir. Evler sanki bir sürgün avından kaçıyormuş gibi üst üste gölün burun noktasına yığılmıştır. Suyu görmek için kasabanın dışına çıkmak gerekir. Eğridir'in bağları ise gölün bittiği yerden başlayıp dağların arasına doğru uzanır.

Bu metinleri içerik, tür ve üslup (dil ve anlatım özellikleri) açısından karşılaştırarak tespitlerinizi yazınız. (14 puan)

Öğrencilerin, metinleri içerik, tür ve üslup açısından karşılaştırarak tespitlerini yazmaları beklenmektedir.

Cevap:

İçerik:

1. metinde yazarın Yahya Kemal'le başından geçen bir olay, 2. metinde ise gezip görülen bir yerin özellikleri anlatılmıştır.

Tür:

1. metinde yazarın başından geçen bir olay anlatıldığı için metnin türü anı, 2. metin ise gezip görülen bir yerin özellikleri anlatıldığı için gezi yazısıdır. / İkisi de öğretici metindir.

Üslup:

- İki metin de bilgi vermek amacıyla kaleme alınmıştır.
- 1. metinde hikâye edici, 2. metinde ise betimleyici anlatım ağırlıktadır.
- İki metinde de öznel ifadelere yer verilmiştir.
- 2. metinde karşılaştırma ve benzetmeye yer verilirken 1. metinde yer verilmemiştir.
- Her iki metin de sade ve anlaşılır bir dille yazılmıştır.

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9

4. Gün geçtikçe daha iyi anlıyorum: Türk entelektüeli, Türk aydını; Türk ülkesi denilen bu engin ve ıssız dünya içinde bir garip yalnız kişidir. Bir münzevi (topluluktan kaçan) mi? Hayır; bir acayip insan demeliyim. Öyle ya, bir insan tasavvur edin ki hangi ırktan, ne cinsten olduğu belli değildir. Kendi vatanı addettiği (saydığı) memleketin dibine doğru ilerledikçe, kendi kökünden uzaklaştığını hissediyor. Hissetmese bile etrafında ortaya çıkan boşluk, soğuk ve itici hava, ona her an kendi toprağından sökülmüş bir aykırı, bir acayip nebat (bitki) olduğunu bildiriyor. Her memleketin köylüsüyle okumuş yazmışı arasında, aynı derin uçurum var mıdır? Bilmiyorum. Fakat okumuş bir İstanbul çocuğu ile bir Anadolu köylüsü arasındaki fark, bir Londralı İngilizle bir Pencaplı Hintli arasındaki farktan daha büyüktür. Bunu yazarken elim titriyor.

Kurtuluş Savaşı yıllarını anlatan bir romandan alınan bu parçadan hareketle dönemin toplum-aydın ilişkisi hakkında neler söylenebilir? (14 puan)

Öğrencilerden, Kurtuluş Savaşı yıllarını anlatan bir romandan alınan bu parçadan hareketle dönemin toplum-aydın ilişkisini tespit ederek yazmaları beklenmektedir.

Örnek cevaplar:

- Aydınların halktan kopuk olduğu söylenebilir.
- Aydınların halktan uzak yaşadığı, Anadolu'ya gitmediği için Türk köylüsünü tanımadığı söylenebilir.
- Aydınlar kendi kültürüne, kendi geleneklerine yabancılaşmıştır.

5. Genç adam az şekerli bir kahve istedi kahveciden, ihtiyar kahveci gözlüklerinin üstünden gence baktı. "Az şekerli kahve içecek beye bak!" dedi içinden. Genç adam, on yedi on sekiz yaşlarında gözüküyordu. Az şekerli kahve isterken tavrına fazla bir erkeklik, yerine yerleşmemiş bir yaşlılık oturmuştu. Kahve gelinceye kadar etrafına bakındı. Kimsenin kendine bakmadığını hissedince rahatladı. Derhâl, sabahleyin evinde çay içerken aldığı yaşın daha küçük hâlini alıverdi. Sert gözleri alışılmış hâline geri döndü. Çatık kaşları yayılıverdi.

Bu metinden hareketle gencin duygu ve düşünceleriyle ilgili çıkarımlarınızı metinden kanıtlar sunarak yazınız. (14 puan)

Öğrencilerden, hikâyedeki gencin duygu ve düşüncelerine dair çıkarımlarını yazmaları beklenmektedir.

Cevap:

Kendisini olduğundan büyük veya olgun göstermek amacında. Bu durumdan dolayı da kendisini gergin hissetmekte. Fakat başkalarının kendisiyle ilgilenmediğini görünce bu gerginliği sona ermiş ve rahatlamıştır.

6. • Güneş doğuyor dağların ardından yavaş yavaş
Karanlık kaplıyor cümle âlem dört bir yanı

• Senin sevgini yüreğimde duyduğum anda
Bizim için açtı bahçedeki kırmızı güller

Bu şiirlerdeki edebî sanatları bulunuz ve bu dizelerdeki kullanımlarını açıklayınız. (12 puan)

Şiirlerde tezat ve hüsnütalil sanatları olduğunu belirtip metindeki kullanımını açıklayan ifadeler doğru cevap kabul edilecektir.

Cevap:

Tezat/Zıtlık/Karşıtlık: Güneşin doğması dünyayı aydınlatması gerekirken her yeri karanlık kaplaması karşıt bir durumdur.

Hüsnütalil/Güzel nedene bağlama: Şair, güllerin açmasını gerçek nedeni dışında daha güzel ve hayalî bir nedene bağlamıştır.

7. "Zaman, müzik, güven, güzellik" **kavramlarından birini seçiniz ve istediğiniz düşünceyi geliştirme yollarını kullanarak en az beş cümlelik bir deneme yazınız. (20 puan)**

Öğrencilerden, "Zaman, müzik, güven, güzellik" kavramlarından birini seçip istediği düşünceyi geliştirme yollarını kullanarak en az beş cümlelik bir deneme yazmaları beklenmektedir.

Örnek cevap:

Zaman, hayatımızdaki en değerli şeylerden biridir. Geçen her dakika, bir daha geri getiremeyeceğimiz bir fırsattır. Bu yüzden de zamanımızı doğru değerlendirip hayatımızı ona göre şekillendirmeliyiz. Zamanın hızı, yaşadığımız duygulara göre değişir. Mutlu olduğumuzda zamanın nasıl geçtiğini fark etmeyiz ama sıkıntılı anlarımızda zaman çok yavaş geçiyormuş gibi hissederiz. Bu yüzden zaman sadece bir ölçü birimi değil, aynı zamanda hayatımızı doğrudan etkileyen bir kavramdır.

SINAV BİTTİ.
CEVAPLARINIZI KONTROL EDİNİZ.

YAZILI PUSULASI

Çözümlere buradan ulaş

9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı · 2024-2025 · 2. dönem 1. yazılı

Telefonunun kamerasıyla ilgili QR kodunu okut.
Ekrandan okuyorsan QR koduna dokunabilirsin.

CEVAP VE ÇÖZÜMLER

Yazılı cevaplar ve çözüm sayfası
Ücretsiz erişim

VİDEO ÇÖZÜMÜ

Bu PDF’nin ilgili videosu ve durumu
Premium videolar uygulamada açılır

Video henüz eklenmediyse sağdaki sayfada belirtilir.
Video sonradan eklendiğinde aynı QR kodu kullanılabilir.

Bu erişim kartı Yazılı Pusulası tarafından eklenmiştir.
Önceki soru ve cevap sayfaları değiştirilmemiştir.
kaynaklar.net